

Književni osvrt knjige poezije „Bez domovine“, Anesa Kazić

Vrelo istine u susretu sa ponorom sudbine

Vitam impendere vero¹

*„Pjev srca pjesnikovog je tetrijeba,
olovnim zrnom pogođenog,
ljubavni kliktaj i samrtni krik
istodobno.“*

Pjesma „Pjev srca pjesnikovog“,
knjiga poezije „Rana u srcu-slavuj u rani“,
Josip Osti
(Izdavač MEANDAR,
Zagreb, Hrvatska, 2002.g.)

Otapajući vlastite nade u hodu ka određenju sudbine, pjesnikinja svjesno uobličava putovanje koje teži smiraju duše. Iako razumjevši određenost kraja ovozemaljskih vizija, pjesnikinja Anesa Kazić, pretočena u dva, pa čak i tri lika² osobnost što traže, uspješno kreira nekoliko smjernica svojih pjesničkih umotvorina. Nadahnuta svakodnevnicom koja njenu sudbinu neprekidno

¹ (Juvenal., Sta. IV 91) – Život posvetiti istini.

² o tome nešto kasnije

podsjeca na neumitni kraj, ona briljantno³ ocrtava biljege vlastite duše ispreplićući nedavno prošlost, sadašnjost, ali i budućnost.

Njena poetika je narativnog usmjerenja, tok svijesti optočen snažnim otklonom od mirenja sa sudbinom življenja nas, običnih malih ljudi. Poezija se prikazuje kao „mjera svih stvari“, ali bez nadobudne patetike, oplakivanja, naricanja i osvete, već kao svjesni odjek čovjeka koji traži odgovore na vlastita lutanja. Umjesto nje, to čini njena poezija. Ali i poetska proza, sa kojom se suočavamo u knjizi, odnosno prozna poetika, s mjerom otisnuta u tokove svijesti autorice, ali i nas, čitalaca.

Ipak, da pokušamo ocrtati⁴ gore navedene likove koji bivaju istisnuti iz damara nadahnuća ove autorice. Tražeći odgovore ni jednoga trenutka ona ne mrzi, samo žali i to ne sebe. Daleko bilo. Svjesna je neumitnosti kratkoće trajanja ljudskoga vijeka, ali neprestano se pita kako nadoknaditi izgubljeno tražeći sebe u stihovima neumitne nade: „*Svaki novi tren/korak ka smrti je...*“

Vlastita porodica je njen tužni otklon od stvarnosti, trenutne, i tek u bijegu ka njoj ona zaista živi. Iako predočeni susret sa njom gubi smisao upravo u navedenoj neumitnosti prolaznosti, ljudske. Duh življenja opstaje, u stihovima koje kao da piše starica na odlasku suočena sa azrailima džehenemske vatre koji samo što nisu zakucali na njena vrata. Ona prepliće vlastitu sudbinu sa sudbinom mnogih dok izgara u naslovu knjige „*Bez domovine*“, gdje poistovjećuje zemlju kojom hodi sa dijelom vlastitog, otetog bića u nestalim osobama dragim. Umrlim, ubijenim, otetim. Od nje.

Domovina je, ipak, njena poezija, jer šta drugo joj preostaje do pokušati pronaći oslonac na posljednjem mjestu koje joj je preostalo, sama, *bez domovine*.

Kako? Zbog čega? Da li su to jedine alternative?

U susretu sa mogućim alternativama, Anesa gubi tlo pod nogama...ljubavi, nade, žudnje, sreće...ali snage za traganjem joj ne manjka: „*Ima li igdje makar i zrnce čovječnosti,/ili o tome sanjam samo još ja?/Postoji li mapa ka sreći,/ili je tražim samo još ja?/Ima li sanjalica na svijetu ovom,/ili sam posljednja još samo ja?*“

Mudrosti? Nevinosti suočene sa razvijenom svijesti *o sebi i po sebi* koja mudročću ipak, izbija iz sebe sve traume prošlosti, sadašnjosti, ali i budućih

³ konkretno, pitko, bez imalo sramežljivosti, hrabro

⁴ ili iscertati

suočenja. Poetikom viseslojne rasutosti matrice osebnog izražaja autorica pred nama rasprostire predivan ćilim raznolikosti duše koja se ne miri sa ćinjenicama prolaznosti. Ona se hrabro suoćava, svjesna sućtine a ne forme opstojnosti, sa vlastitim, povrećdenim egom, i traćeći sebe, nalazi nas. Nas?

Da, sve one osebnje prolaznosti kojima se poruka šalje. I kada, suoćena sa nadnaravnim, u dijelu knjige osebnog naziva „*O vjeri*“⁵ kaće: „Ćak i u prolaznosti/traći ljepotu/Boćijeg stvaranja ...” , ona je svjesna prolaznosti u liku otjelovotvorene alternative, Boga. On je tu da ostane i opstane, a mi smo tu da postanemo. Odsjaji njegovih ćelja, ako dobro ćinimo. I kada ljubi, ona plaće stihovima namjere koje objaćenje traće.

Stihovi Anese Kazić usmjereni jednom, voljenom ćovjeku su stihovi nade, gdje, iako naizgled izgubljena, ona jasno predoćava svoja oćekivanja, tećnje, ali i pitanja. Naizgled izgubljena? Ne, samo na trenutak zbunjena neobjaćnjivim razlozima njegovog odlaska, u nadi da će konaćno jednom zajedno biti. Onomad. I u proćlosti, ali i u budućnosti.

I proza, koja se javlja kod nje, kako sama veli, “*U bijegu od poezije*” nije nića drugo do poezija sama. U ćelji da nastavi priću nadahnuću što stremi, pred nama je misao duhovnih otisaka u proznim reminiscencijama vlastitih ćućdenja. O ćivotu, smislu i usponu...I tu se pojavljuje bljesak radosti o zemlji⁶ kojom hodi u kratkoj crtici-prići naslova “*Ćta sve u Bosni ima*”. Da li su to radosti, ili samo opis istinskih zapisa sa stećaka ovdaćnje duće?

No, ono što odjekuje svim nivoima svijesti autorice, ali i nas, ćitalaca, je osnovno pitanje: Zašto?

Zašto ljudi nisu ljudi?

Zašto ljubavi nema?

Zašto Bog ostaje po strani, iako nama prepuća ćinjenje “pomozi sam sebi, pa ću ti i ja pomoći” efekćualnim smjernicama?

Zašto nemam domovine?

Zašto mi ubiće zemlju?

⁵ Ovdje se postavlja kao mjerilo stvari govoreći sa pijadestala, ali ne bilo kakvog, već pijadestala nade

⁶ Postavlja se, naravno, pitanje kako naslov „Bez domovine“, a govorimo o Bosni (i Hercegovini)? Ovdje je realan prostor ćivljenja u pitanju koji nam valja uoblićiti, snaćnim oćklonom svijesti, domovinom da postane.

A odgovori? Oni se kriju u poeziji Anese Kazić. I zbog toga. Jer, kako i sama veli...*Sutra je novi dan...*

Na kraju posljednje priče, posljednje stranice knjige.

Ovo je kraj početka iskrenog istraživanja mogućih alternativa svijesti. Ono što iole suvisli čitalac može i sam vidjeti je da je pred nama ozbiljni pokušaj traženja odgovora na pitanja, bez imalo suvišnosti ka filozofskim, krucijalnim usmjerenjima ljudske agonije. Anesa je svjesna da budućnost donosi i više od toga.

Ona je spremna na to, kao vrelo istine u susretu sa ponorom sudbine.

Da li smo i mi?

Sabahudin Hadžialić

Sarajevo, Bosna i Hercegovina

17.2.2013.